

Hafka'as Kiddushin

Aug. 28, 1994

1) Remove Time Lag Between Kiddushin and Nissuin

סיני כרך יג עמוד 227

שו"ת הריטב"א סימן סח

תשובה לעיר לוקרון. הגיעני כתב שאלתכם על דבר השדוכין על יד שלוחכם וזאת היא שאלתכם: כי ראובן שדך אשה אחת (ועל) [על] ידי אחיה הקטן (בקניינים) [בקניינים] כמנהג, ולסוף ימים שמע אחיה הגדול שהיה דר עם השר ר' יהודה בן סחואן ובא אל העיר ולא נתרצה בשדוכין ההם ושדכה לאדם אחר בהון רב. והנה קם המשדך הראשון לערער כי היו בשדוכין שלו סבלונות ואנו חקרנו הדבר, והנה העדות היוצאת שלוחה לאדוננו. ועוד קם המשדך הראשון ודרש וחקר ומצא עדים אחרים והנם שלוחים אליך, וזה המשדך הראשון מתכוין להרחיק הדבר, ולפי שיודע (הדבר) כי אחי האשה רוצה לחזור אל השר הנז' [קם] והלך לר' יוסף עמיאל ולרבי בטילי בר שם טוב והראה להם טופס העדים האחרונים, ושלחו שהם (גזרים) [גזרים] על פי התורה שלא תנשא הנערה עד שהם יצו הדבר. לכן אדוננו עיני כל ישראל עליך להגיד להם מה שתגזור, כי לפי הנראה היה להם לתלות ההוראה בך ולא בהם, והנה אחרנו (החפה) [החופה] עד בוא דברך וכבדנוהו. ע"כ לשון שאלתכם

תשובה (והנה) [הנה] עמדתי על העדויות שמצאום אתם וששלח המשדך ההוא שהעידו פלו ופלו' פלו' עד שבעה, שכל אלו העידו שראו לפלו' המשדך שנתן מתנות לאורו קאדה המשודכת, אבל אינם מעידים שאמ' [לה] [להם] שום לשון של קדושין לא בשעת נתינה ולא קודם לכן ולאחר מכן ולא שדבר עמה בעסק קדושין אלא ששם המתנות ההם בידה או בחיקה, ושאלתי לשלוחכם כיצד היה מנהגכם בענין הסבלונות, ואמ' לי כי **מנהג כל בני עירכם לעשות שידוכין בלא קידושין ולתת סבלונות בשעת שידוכין או אחרי שידוכין ואחרי כן מקדשין סמוך לחופה**, ואין אחד שיקדש ואח"ך יתן מתנות. ולפי זה רואה אני שאין כאן מקום לחוש לסבלונות אלו, כי מה שאחז"ל בפ"ב דמסל' קדושין חוששין לסבלונות להחמיר להצריך גט כבר נתפרש שם במקומו שאין זה אלא באתרא דמקדשי והדר מסבלי רובא או אפי' מיעוטא לפי גירסא אחת שיש שם בהיא שמעתא אבל היכא דכולהו מסבלי והדר מקדשי ליכא למיחש כלל לסבלונות, וכן בדין מפני שהדבר פשוט שהנותן כסף או שוה כסף ליד האשה אפי' בפני עדים אע"ף שהיה דעת שניהם לקדושין אינן קדושין עד שיפרש לה שנותנן לשם קדושין או עד שידבר עמה בעסקי קדוש' בפני העדים ההם במעמד ההוא ויתן לה בעוד שעסוקין בענין הקדושין ממש ולא אפי' מענין לעני' ובאותו ענין כדאית' בפ"ק דקדושין על המשנה שהביאו שם מפ"ד דמעשר שני דתנן היה מדבר עמה על עסקי קדושיה וכו', ומה שאמרו בפ"ב שחוששין לסבלונות להחמיר הוא מפני אחד משני דרכים לפי שני פירושים שיש שם על ההלכה ההיא או כשלא ידעו כיצד נתנו הסבלונות ההם שאין בפנינו אותן שהיו מצויין שם ואנו חוששים (שלא) [שמא] נתנם לה בלשון קדושין והיו שם אנשים שהיו כשרים לעדות שאם לא כן המקדש שלא בעדים אין חוששין לקדושין, או לפי הפירוש השני שפירשו שם והוא הנכון יותר בעיני לפי לשון הגמל שחשו שמא (קדמה) [קדשה] קודם לכן בפני עדים ולכן שלח לה הסבלונות האלו. ולשני הפירושים לא חשו חכמים לדבר אלא באתרא דרובא או מיעוט' מקדשי והדר מסבלי, וכיון שמנהג עירכם שכולם מסבלי והדר מקדשי הנה אין כאן חשש אפי' לפני השני וכ"ש לפי הפי' הראשון שהיו חוששין לסבלונות עצמן שיהיו קדושין, שהרי כל העדים בדבר זה שהיו מצויין שם העידו שנתן [לה] [להם] סתם ולא אמ' לה שום לשון קדושין וגם לא היה מדבר עמה במעמד ההוא בעסק קדושין, ואם מפני שהעדים האחרונים ששלח המשדך עדותן קורין (אותם) [אותה] בעדותן אשפוזא כבר אמ' זה שלוחכם שכן מנהגכם לקרוא כן לכל משודכת אפי' בלא קדושין, וכן שקורין אותה לפעמים נוביאה ואע"ף שידוע לכל שאין לשון נוביאה אלא לאחר כניסה לחופה וכאן הכל מודים שלא נכנסה לחופה, וקרוב אני לומר שאפי' היו קצת בני העיר מקדשים והדר מסבלי כיון שאין עושין כן אלא בפרסום גדול בחזן ועשרה (בזו) [וזה] מנהג פשוט בגזרה וחרם קהלות שלא היה לנו לחוש לסבלונות, דלמאי ניהוש אי לשמא קדש בעשרה כפי המנהג א"כ קלא אית לה למילתא, **ואם שקדש בעדים בלבד ושלא כפי התקנה אין לנו לחוש מן הסתם דמסתמא לא עברי על החרם /החרם/ ועל הגזרה**, ולא עוד אלא דלגבי הא כאתרא דלא מקדשי והדר מסבלי הוא וכ"ש כשאין מנהגכם לקדש ואח"ך לתת מתנות לא בעדים לבד ולא בעשרה. ואני איני יודע מאי זה טעם גזרו עליכם החכמי ההם מה שגזרו, גם נפלאתי מאד על (מוסרכם) [מוסרם] היאך שמו עצמם כ"כ בדבר זה מעצמם לדבר בדרך גזרה על קהל נכבד ככם, ואף כי לכבודי לא היו חוששים היה להם לחוש לכבודכם ולכבוד אנשי התורה אשר ביניכם, והם (דעו) [ידעו] מה שעשו כי אני כבר כתבתי להם מה שנראה לי הלכה למעשה, ואתם תבחרו ותעשו.

טור אבן העזר הלכות קידושין סימן סב

והאידינא אין נוהגין ליארס אלא בשעת חופה הלכך מברך ברכת אירוסין וברכת נישואין יחד זה אחר זה וצריך כוס לכל א' וא'.

The last half of the shiur is missing from the Yeshiva University website. However, in the next shiur R' Rakeffet reviews what he covered. The sources are included in the next shiur.